

Protípus fejlesztés a szociális gazdaságban

KÍSÉRLETI PROJEKT ZÁRÓTANULMÁNY

Készítette: Szabó Gabriella közgazdász
az Anima Társadalmi és Kulturális Innovációs Egyesület megbízásával

Felelős kiadó: Gyertyánági Endre elnök

8888 Lispeszentadorján, Jókai u. 4.

Drótposta: animaegyesulet@gmail.com

Honlap: <http://tarsadalmivallalkozas.eu>

A tanulmány a
„*Térségi munkaerőpiaci kihívások kezelése a szociális gazdaságban*”
c. projekt támogatásával készült

Projektazonosító: GINOP 5.3.5-18-2018-00089

A Pilot Projektben közreműködő szervezetek:

Bioszentandrás Nonprofit Kft

Otthon Európában Egyesület

Önmegvalósítás Kft

Búzavirág Alapítvány

Mély Mosoly Alapítvány

Indahouse Humán Egyesület

Jövő Barátai Szociális Szövetkezet

MegoldOM Szociális Szövetkezet

Helyben a Jövónk Egyesület

1 Másért Stúdió Bt

Anima Egyesület

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BEFOGADÓ MUNKAERŐPIAC

**TÁRSADALMI
VÁLLALKOZÁSOK
A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ
EMBEREK
FOGLALKOZTATÁSÁÉRT**

"Térségi munkaerőpiaci kihívások kezelése
a szociális gazdaságban"

GINOP-5.3.5-18-2018-00089

„Próbáljunk ki valami újat!”
- Igen, megpróbálhatjuk egy kicsit
jobbá tenni a helyzetet, együtt.

A Pilot Projekt kivitelezése

A kutatásban végzett közös munka összehozta az ágazati szakmai csoportunk szakértői magját, amely kiegészült a Kísérleti Projektre leszerződött 10 szociális területen vállalkozó partnerrel.

A nagyszerű tervezés nagyszerű kutatással kezdődik - empátia és megértés megszerzése, új ötletek ösztönzése és intuíciónk tesztelése. Támaszkodtunk megfigyelésre, kontextus-interjúkra, analóg iparágakra és adott esetben hibrid megközelítésre kvalitatív kutatással és kvantitatív elemzéssel.

A területen végzett előzetes kutatásunk, megfigyeléseink és tapasztalataink szintetizálásával kiszűrtük azokat a témákat és mintákat, amelyekkel kapcsolatokat kereshetünk és új irányokat fedezhetünk fel. Amint csapatunk befejezte ezt a a feldolgozási folyamatot, elkezdtuk a kísérletezést és a gyors prototípus-készítésbe integráltuk az előzetes feltételezéseinket. Az átalakulás gyakran szükségessé teszi az ismeretlenbe való ugrást. Amint belegondoltunk a közös fejlesztő munkába, a prototípusok készítésébe és azon túl a szintézisbe, segítettük a pilot projekt partnereinket, hogy kapcsolódjanak az ismeretlennel és bátran álljunk elő együtt a helyzetet megváltoztató felfedezésekkel.

A Pilot Projektben közreműködő szakértők

1. ECOVAST Egyesület – Dr. Bálint Csaba
2. KapcsolatDinamika Kft. – Bőr Róbert és Szabó Gabriella
3. Humanisztikus Korszak (Humánia) Alapítvány – Dr. Honti László
4. Society Stylers – Szeleczi Ferenc és Bukovinszki Ádám
5. Anima Egyesület - Gyertyánagi Endre és Sebők Norbert

A társadalmi vállalkozás kutatásunk eredményeinek felhasználása

A projektünk nyitásakor elvégeztük a „*A munkarőpiaci integrációt segítő társadalmi vállalkozások helyzete az Észak-Magyarországi régióban*” c. kutatást, amely a szociális partnerek közös kezdeményezéseként valósult meg. Kutatásunk a térségünkben a szociális ágazatban működő vállalkozásokról kíván képet adni, feltáró, nem reprezentatív módszertan használatával.

A társadalmi vállalkozások jellemzőiről, helyzetéről kevés friss információval rendelkezünk. Kutatásunk a térségünkben működő szervezetekről kíván képet adni, feltáró, nem reprezentatív módszertan használatával.

A kutatásunk célja az volt, hogy feltérképezze a társadalmi vállalkozások típusainak megoszlását, tevékenységi profiljaikat, forrás szerzési-elosztási gyakorlataikat, beazonosítsa tevékenységeiket, eredményeiket, kapcsolati rendszereiket, jellemző alapítási indítékaikat.

A szakirodalom és adatbázis alapján előzetes tipizálásra került sor, mely a lehetséges társadalmi célok (hátrányos helyzetű, hosszú távú munkanélküliek és megváltozott munkaképességűek, fogyatékkal élők foglalkoztatása; hátrányos helyzetű csoportok számára közösségi/szociális szolgáltatások biztosítása; fenntartható fejlődés és környezetvédelem; társadalmi vállalkozások/civil szervezetek segítése, ismeretterjesztés); és jogi formák (alapítvány, egyesület, nonprofit kft., szociális szövetkezet, forprofit vállalkozás - bt., kft.) szerint csoportosítjuk a a szervezeteket.

A kutatásunk módszertana

1. *Szekunder adatok elemzése:* Az adatok egy része nyilvános, közhiteles forrásból elérhető (KSH, Belügyminisztérium közfoglalkoztatási adatbázisa, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, fejlesztési információk), más része kizárólag bizonyos szereplőknél érhető el (pl. Kormányhivatal, Kereskedelmi és Iparkamara). A szekunder adatok segítségével az ÉMR-t érintő fontosabb társadalmi, gazdasági és munka-erőpiaci folyamatokat ismertetjük térben és időben egyaránt.

2. *Igényfelmérés:* Kérdőíves vizsgálat történt 50 társadalmi vállalkozás megkérdezésével. A fenti célra kifejlesztett kérdőív az alábbi linken érhető el: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf0VDB7EotLGd2M5vi-1UM4GlowuilXwyaeU0O-hfs5YU5Qg/viewform>

3. *Dokumentumelemzés:* A helyzetelemzésünk kidolgozásának elemi részét képezte a releváns dokumentumok beható tanulmányozása és az abban foglaltak legalább közvetett megjelenítése az elemzésben. Ezek egyfelől szakpolitikai dokumentumok (pl. jogszabályok, módszertani útmutatók, ágazati stratégiák), másfelől megyei szintű koncepciók, stratégiák és egyéb dokumentumok voltak.

Prototípuskészítési modellünk

-Gyertyánagi Endre

A prototípus-modell egy olyan rendszerfejlesztési módszer, amelyben egy prototípust megépítenek, tesztelnek, majd szükség szerint átdolgoznak, amíg el nem érik azt az elfogadható eredményt, amelyből a teljes rendszer vagy termék fejleszthető. Ez a modell azokban a forogatókönyvekben működik a legjobban, amelyekben nem ismerjük előre részletesen a projekt összes követelményét. Ez egy iteratív, próba és hiba folyamat, amely a fejlesztők és a felhasználók között zajlik. A prototípus elkészítése gyors és kockázatkerülő módszer arra, hogy az ötleteket azoknak az embereknek a kezébe juttassuk, akiknek tervezzük, és ők képesek legyenek a kipróbálás után a rendszert üzembe helyezni.

A prototípus-modell lépései

A legtöbb esetben a prototípus-modell lépései a következők:

- Az új rendszerkövetelmények a lehető legrészletesebben vannak meghatározva. Ez általában magában foglalja a meglévő rendszer összes részlegét vagy aspektusát képviselő számos felhasználó megkérdezését.
- Az új rendszerhez előzetes, egyszerű terv készül.
- Az új rendszer első prototípusa az előterv alapján készül el. Ez általában egy kicsinyített rendszer, és a végtermék jellemzőinek közelítését jelenti.
- A felhasználók alaposan értékelik az első prototípust, és megjegyzik annak erősségeit és gyengeségeit, mit kell hozzáadni és mit kell eltávolítani. A fejlesztő összegyűjti és elemzi a felhasználók észrevételeit.

- Az első prototípust a felhasználók észrevételei alapján módosítják, majd elkészítik az új rendszer második prototípusát.
- A második prototípus értékelése ugyanúgy történik, mint az első prototípus.
- Az előző lépéseket annyiszor kell megismételni, ahányszor szükséges, amíg a felhasználók meg nem győződnek arról, hogy a prototípus a kívánt végterméket képviseli.
- A végleges rendszert a végső prototípus alapján építik fel.
- A végső rendszert alaposan kiértékelik és tesztelik. A nagy léptékű meghibásodások megelőzése és az állásidő minimalizálása érdekében a rendszeres karbantartást folyamatosan végzik.

A prototípus modellek típusai

A prototípus modelleknek néhány típusa létezik, amelyeket a fejlesztőcsapatok az igényeik alapján implementálhatnak:

1. *Gyors eldobás* – Ez a módszer magában foglalja az ötletek feltárását egy prototípus gyors fejlesztésével az előzetes követelmények alapján, amelyet aztán az ügyfelek visszajelzései alapján felülvizsgálunk. A gyors kidobás elnevezés arra utal, hogy minden prototípust teljesen eldobnak, és előfordulhat, hogy nem részei a végterméknek.
2. *Evolúciós* – Ez a megközelítés egy folyamatos, működő prototípust használ, amelyet a vásárlói visszajelzések minden iterációja után finomítanak. Mivel minden prototípust nem kezdenek el a nulláról, ez a módszer időt és erőfeszítést takarít meg.
3. *Növekményes* – Ez a technika kisebb darabokra bontja a végtermék koncepcióját, és mindegyikhez prototípusokat készítenek. A végén ezeket a prototípusokat egyesítik a végtermékbe.
4. *Extrém* – Ezt a prototípus modellt kifejezetten webfejlesztéshez használják. Minden webes prototípus HTML formátumban épül fel szolgáltatási réteggel, majd integrálják a végtermékbe.

A prototípus-modell előnyei

A prototípus modell használata számos előnnyel járhat, többek között:

- A vásárlók korán beleszólnak a termékbe, növelve ezzel az ügyfelek elégedettségét.
- A hiányzó funkciók és a hibák könnyen észlelhetők.
- A prototípusok a jövőbeni, bonyolultabb projekteknél újra felhasználhatók.
- Hangsúlyozza a csapatkommunikációt és a rugalmas tervezési gyakorlatokat.
- A felhasználók jobban megértik a termék működését.
- A gyorsabb ügyfél-visszajelzés jobb képet ad az ügyfelek igényeiről.

A prototípus-modell hátrányai

- Ennek a módszernek a fő hátránya, hogy idő- és pénzköltségben költségesebb, mint az alternatív fejlesztési módszerek, például a spirál vagy a vízésés modell.
- Mivel a legtöbb esetben a prototípust eldobják, előfordulhat, hogy egyes társadalmi vállalkozók nem látják ennek a megközelítésnek az értékét.
- Ezenkívül problémákat okozhat, ha a fejlesztési életciklus ilyen korai szakaszában kéri az ügyfelek visszajelzéseit. Az egyik probléma az, hogy túl sok módosítási kérés lehet, amelyet nehéz lehet elfogadni.

- További probléma merülhet fel, ha a vevő a prototípus láttán gyorsabb végleges kiadást kér, vagy érdektelenné válik a termék iránt.

A projektben felhasznált módszertani erőforrásunk a prototípus fejlesztésre Scharmer C. Otto 2009-ben megjelent könyvére támaszkodik: *U elmélet: Tanulás a jövőből* (Berrett-Koehler: San Francisco. 17., 21. fejezet.)

A prototípuskészítés egy ötletet vagy innovációt egy konkrét következő lépésbe hozza. Miután egy csoport áthalad az U-folyamat bal oldalán, és befejezi az érzékelési és bemutatási stádiumot, a következő lépés lehetővé teszi a csoport számára, hogy ötleteket kristályosítson és prototípusokat készítsen. A prototípuskészítés egy ötletet vagy koncepciót konkrét cselekedetté alakít. A prototípus egy korai vázlata annak, hogy a végső eredmény hogyan nézhet ki, ami azt jelenti, hogy gyakran több iteráción megy keresztül, az érdekelt felek visszajelzései alapján.

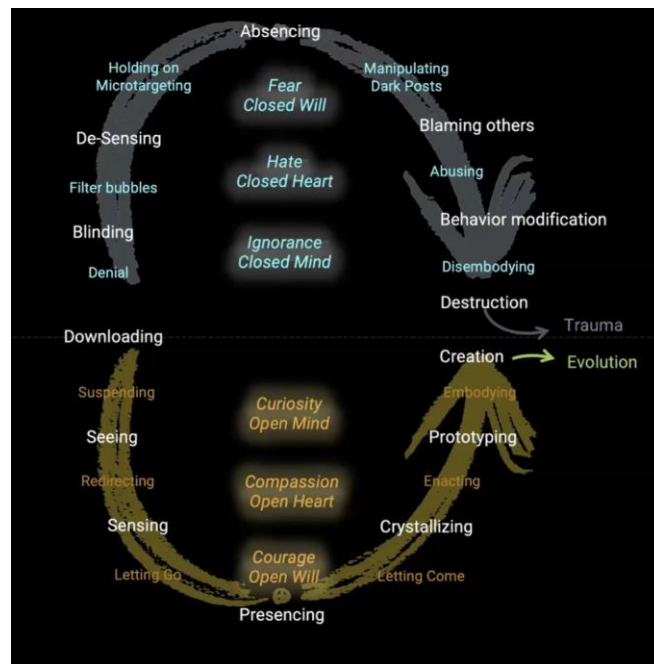
A prototipizálás célja egy olyan mikrokozmosz létrehozása, amely cselekvés által teszi lehetővé a jövő felfedezését. A prototípusok azon az elven működnek, hogy „a korai időszakban nem rendelkezünk a gyors tanulási képességével”.

Az általunk átvett tervezési gondolkodás egy emberközpontú megközelítés az innovációhoz, amely a tervező eszköztárából merít az emberek igényeinek, a technológiai lehetőségeknek és az üzleti siker követelményeinek integrálására.

Mindenekelőtt el kellett helyeznünk a projektünket. Hol van a prototípus Otto Sharmert U-modelljében?

A prototípuskészítés a csoportot vagy az egyéneket az U-folyamat alsó sávjában mozgatja. *Folyamat:*

A prototipizálás folyamata Otto Sharmert követve önmagában egy mini U, és az Együtt-Érzés/ Co-Sensing, az Együtt-Inspirálódás/Co-Inspiring és az Együtt-Alkotás/Co-Creating három szakaszát követi.

A prototípusok egy ötletet egy konkrét első lépéssé alakítanak. Ez a lépés nem a végtermék, hanem lehetővé teszi, hogy értékes visszajelzéseket generáljon az érdekelt

felektől. Ez a visszajelzés képezi az alapot a koncepció és mögöttes feltételezéseinek finomítására. A prototípus gyakorlati és tesztelt mini verzió, amely később kísérleti projektté válhat, amelyet meg lehet osztani és végül skálázható.

Az általunk alkalmazott *People & Place prototípuskészítés* önmagában is folyamat, és valóban specifikus a prototípuson alapuló ötletre vagy koncepcióra. Egyes prototípusok konkrét termékek, mások találkozók, folyamatok, szolgáltatások vagy kísérletek. Bármilyen is lesz a prototípus kinézése, van egy mögöttes folyamat, amelyen a résztvevők keresztül mennek. Az első lépés a rendszerérezékelés, amely azt jelenti, hogy a rendszert minden kulcsfontosságú érdekelt fél, például a felhasználó, az ügyfél vagy az ötlet kiszolgáló csoportja nézetén keresztül látja. A következő lépés a rendszergondolkodás, amely a rendszer prototípusát tekintve szemléletmódba veszi a gyökereket és a változás kihasználását. Ezen „érezékelő utazás” után a csoport vagy az egyén megáll, és átfogja a megosztott és / vagy egyéni nyugalom pillanatát, mielőtt az ötletbörze és a lehetséges prototípus-elképzelések kiválasztása megtörténik. Az időzítés a környezettől függ, és a projekttől függően eltérő: a prototípus néhány 9 hónapot vesz igénybe. A felhasznált anyagok a projekttől függenek.

Megjegyzés: A prototípusok mérete és terjedelme eltérhet. A projektünkben alkalmazott lépések leírják a folyamat fő mérföldköveit, azonban a folyamatot minden esetben hozzá kellett igazítani az adott helyzethez, mind az ÉrtékKéplet fejlesztés, mind a Szociális Farm modellfejlesztés esetében.

1. lépés

A szándék pontosítása. Ha egy csapatban dolgozunk, kialakítunk egy elkötelezett MagCsoportot, amely valóban törődik a prototípus projekt céljával és olyan társadalmi vállalkozásokkal szerződünk a fejlesztésre, akik elkötelezettek az új utak keresésére.

2. lépés

Feltárás: Egyeztetünk a 10 szerződött partnernek, mint felhasználónak, érdekelt félnek és a szakértő személyeknek a perspektíváját, akit a prototípus szolgál majd. Erre bűgy voltunk képesek, hogy beleléptünk a cipőjükbe. Megadtuk a megfelelő időt az egyeztetésre, mert minél hosszabb és konkrétabb a feltárás, annál jobb esz a kísérleti projekt.

3. lépés

Elkezdtük az ötletgyűjtési köröket. Az ötletbörze szakaszának részletei nagymértékben függték a szervezetek saját projektjeitől és az általuk javasolt fejlesztési ötlettől. Ebben az ötletbörze fázisban gyakran használtunk post-iteket, de bármilyen jöhetett. A folyamat végére összegyűjtöttük az ötleteket, és feltettük őket egy táblára.

4. lépés

Most át kellett lépnünk a széles és nyitott ötletbörze fázisától a döntéshozatali hangulat felé. Ki kellett választanunk a fejlesztési projekteket. Ezt a 7 kérdést tettük fel magunknak ahhoz, és kidolgozzunk egy ötlet a prototípus készítéséhez:

- *Releváns?* Vajon az összes kulcsfontosságú szakértő és partner érdekelt-e egyénileg, szervezetenként és a társadalmi küldetése szempontjából? Itt azzal szembesültünk, hogy az érdekelt felek eltérő nyelven és módon fogalmazzák meg a javaslatukat, ezért fontosak voltak a tisztázó beszélgetések és a közös nyelv megtalálása.

- *Igaz?* A jelentése megfelelő, világos és egy mindannyiunk számára Igaz és Fontos problémáról van szó. A legfontosabb kritérium ennek a kérdésnek megválaszolására az volt, hogy a vizsgált kihívás mikrokozmosza megjelenik-e vagy tükröződik-e a prototípusban.
- *Ennek a prototípusnak a megfelelő méretei vannak?* Túl nagy vagy túl kicsi? A gyökérok a kezelt kihívás használata, vagy inkább csak tünetek? Ha például figyelmen kívül hagyjuk az ellátottak perspektíváját egy szociális projektben, akkor pl. a Szociális Farm projekt fogyasztói nem tudják kielégíteni a legfontosabb szükségleteiket.
- *Forradalmi?* Mennyiben új? Megváltoztathatja a jelenlegi gyakorlatot? Megváltoztat-e (legalább néhányat) a rendszer alapvető elemei közül?
- *Gyors?* Mennyire gyorsan tudjuk megcsinálni? Elég lesz erre a 9 hónap? Azonnal képesnek kell lenünk kísérletek kidolgozására, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a visszajelzéshez és az alkalmazkodáshoz (és így elkerülhető legyen a projektünk lebénulása).
- *Mennyire kemény/paradigmaváltó?* Meg tudjuk csinálni kis léptékben? Meg tudjuk csinálni helyben, a partnerszervezeteknél, a rendelkezésükre álló tudással és erőforrásokkal? Néha hagynunk kellett, hogy a helyi kontextus tanítsa meg, hogyan lehet az adott helyzetet megjavítani. Bízunk abban, hogy a megfelelő segítők és munkatársak megjelennek a partnerszervezeteknél, amikor „megfelelő univerzumba” küldjük ki a megfelelő típusú meghívókat.
- *Mennyire hatékony?* Kihasználja-e a jelenlegi hálózatok és közösségek erősségeit, kompetenciáit és lehetőségeit?
- *Megismételhető-e? Tudjuk-e méretezni?* Az üzleti életben vagy a társadalomban bekövetkező bármilyen innováció attól függ, hogy megismételhető-e, és attól, hogy méretarányosan növekszik-e vagy sem. A prototípus kialakításával összefüggésben ez a kritérium olyan megközelítéseket támogatott, amelyek aktiválták a helyi részvételt és a felelősségvállalást, és kizárták azokat, amelyek a külső tudás, a tőke és a profitszemlélet erőteljes beáramlásától függtek.

5. lépés

Miután kiválasztottuk a kulcsfontosságú ötleteket a prototípus-létrehozási kezdeményezéseinkhez, mindegyikhez alakítottunk egy MagCsoportot. Ebben a szakaszban gyakran új embereket kellett bevonnunk, ahogy kezdtünk megismerkedni a partnerszervezetek munkatársaival, hogy kiegészítsék a meglévő kompetenciákat és szereplőket, amelyek szükségesek a sikeres prototípusok létrehozásához. Az ágazatközi munka során ez a szakasz gyakran sok időt vett igénybe, mert a megfelelő embereket akartuk meghívni a fedélzetre. Ebben a szakaszban újabb és újabb érzékelési utakat tettünk a potenciális partnerekre, akikhez a prototípuskészítési kezdeményezés során kapcsolódnunk szeretnénk. Ez egy iteratív folyamat volt.

6. lépés

Minden alkalommal, amikor visszatértek a „kereső” munkatársak, megosztották mindazt, amit megtanultak a MagCsoporttal. Miután befejeztük a megosztást, ha van ideje, elmozdultunk a csend és a mély gondolkodás periódusába, amelyekhez kiváló helyszíneket találtunk a vidéki partnereinknél. Hagytuk megjelenni a belső tudást.

7. lépés

Közösen kristályosítottuk a közös érzékelés és az ösztönzés fázisának eredményeit, majd újta és újrafogalmaztuk a prototípus-elképzelésünket.

8. lépés

Kis élő példák gyors létrehozásával kezdtük el a prototípus fejlesztését (különösen a közösségben és a területen működő emberekkel való kapcsolat felvételével és azokkal való kapcsolattartás terén, akik már ezt a munkát végzik), és tanultunk a kapott visszajelzésekből.

9. lépés

A felhasználók visszajelzéseinek összegyűjtése elengedhetetlen a sikeres termék, szolgáltatás vagy tapasztalat felé történő fejlődésünkhöz. Eközben igyekeztünk a folyamat középpontjában tartani azokat az embereket, akiknél a legerősebb érzelmi bevonódást észleltük, amelyet az emberközpontú tervezés szerves részének tekintettünk.

10. lépés

A végrehajtás szakaszában kezdtek a megoldásaink igazán formát ölteni. Ekkor tudtuk igazán meghatározni a sikert a partnereink számára, a már élő prototípusok és útitervük segítségével, és megoldásainkat úgy fejlesztettük, hogy relevánsak és fenntarthatóak legyenek.

ÉrtékRendszer

Érték szó szótári jelentése: Elismert kiválóság; egy dolog vagy személy jósága, hasznossága, fontossága, ami az élet különböző területein magasabb szintű működéshez, hatékonyabb módszerekhez, nagyobb haszonhoz, több alkotáshoz, örömhöz, sikerhez vezet, és amit mások elismerésre, vizonzásra méltónak tartanak.

Az értékek alkalmazása számunkra a projektben azt jelentette, hogy tudatosított, méréssel és folyamatos figyelemmel összekapcsolt emberi és társadalmi értékrend alapján dolgozunk.

Az ÉK funkciói

- a projekt teljes folyamatára kiterjedő,
- értékelő (validáló),
- visszacsatoló,
- önszabályozó (beleértve az allokratikus, vagyis a résztvevők között elosztott döntéshozási rendszert), valamint
- MetaSzabályozó metódusok megalapozására szolgál.

A TársadalmiVállalkozóTehetségÉrtéket ÉrtékKéplettel mérjük. A TehetségÉrték egy csuszkozó skálán 0 és 100 közé eső szám, ahol a 0 = a mérésünk során előfordult legkisebb érték — 100 = a mérésünk során előfordult legnagyobb TermékÉrték, vagyis a Zseni.

A fejlesztés alapjául szolgáló Tehetség ÉrtékKéplet matematikai egyenlete:

$$\text{TehetségÉrték} = \frac{(S1 * \text{IdentitásÉrték} + S2 * \text{IntelligenciaÉrték} + S3 * \text{InterakcióÉrték})}{(S1 + S2 + S3)}$$

ahol az S1—S2—S3 = a résztvevők által megszavazott súlyozó értékek

Az ÉrtékKéplet felépítésének a folyamata

- a közösség tagjai tényezőket gyűjtenek és fogalmaznak, amelyek alkalmasak arra, hogy kifejezzék egy ember közös célhoz való hozzájárulásának mértékét.
- a tényezőkhöz skálákat rendelnek (lehet opcionális)
- a tényezők mentén értékelik egymást
- magukat a tényezőket is értékelik, fontosságuk alapján.

Az emberek a tényezőknél súlyokat adnak, ennek eredményeként

- minden tényezőnek lesz közösségi súlya
- minden embernek lesz TársadalmiVállalkozóTehetségÉrtékKépletÉrtéke.

Az ÉrtékKépletÉrték leegyszerűsítve annyiban más, mint az egyszerű súlyozott átlag, hogy az értékek kialakításában nagyobb szava van annak, akinek nagyobb az értéke.

A TársadalmiVállalkozóTehetségÉrték: a nagyon sokdimenziós ember és komplex társadalom kölcsönhatásának kifejezése egy számban.

A TársadalmiVállalkozóTehetségÉrték meghatározása

- 1) természetes helyzetekben megfigyelt,
- 2) leírt,
- 3) sok dimenziósan,
- 4) relatívan,
- 5) csoportban,
- 6) társak által értékelt és önértékelt,
- 9) ÉrtékKéplettel kiszámolt és
- 10) egyénileg súlyozott érték.

Jelenlegi projektünk egy 60 órás + 18 órás egész tanéven átívelő, projektközpontú műhelyfoglalkozás-sorozat, amelynek zárásaként olyan innovatív tehetségmérő eszköz prototípusának modellezése és elkészítése, történik meg, amely hozzájárul több tehetségterület fejlesztő eszköztárának bővítéséhez. A program kivitelezése érinti a szociológia, szociokibernetika, valamint az informatikai képzési területeket (rendszertervezés, programozás) egyaránt.

A kivitelezés szervezeti keretét a főpályázó innovációs egyesület, két egyetemi tanszék és egy informatikai vállalkozás együttműködése adja. A szakértők és tehetségsegítők összetételét az előttünk álló feladatnak megfelelően optimalizáltuk. Kialakítottuk az interprofesszionális szakmai együttműködést, amelynek a fő tengelye a társadalomtudományi és informatikai kompetenciák egyesítése.

Módszerek tekintetében párhuzamosan folyik a megbízott szakértők által végzett szoftverfejlesztés. A kreatív csoportmunkát szakszerű facilitálással támogatjuk, és előadóként sikeres változásmenedzsereket hívunk meg, beleértve a külföldről érkező

szakértőket is. Az egész tanévet átívelő workshopok közötti szünetekben online munkavégzésre lesz lehetőség a projekthonlapon. A kifejlesztett ÉrtékKéplet alkalmazást és a projekteredményeket hozzáférhetővé tesszük más tehetségsegítő szakemberek számára.

Az ÉrtékKéplet fejlesztésben közreműködő szakértők

6. KapcsolatDinamika Kft. – Bőr Róbert és Szabó Gabriella
7. Humanisztikus Korszak (Humánia) Alapítvány – Dr. Honti László
8. Society Stylers – Szelezcki Ferenc és Bukovinszki Ádám
9. Anima Egyesület - Gyertyánági Endre és Sebők Norbert

ÉrtékKéplet fejlesztő workshopok

A tervezett programunk négy komponensű, vagyis egy főtevékenység három kiegészítő tevékenységgel.

- 1) A fejlesztési szakaszban az egész tanévet átívelő 60 órás, 10 alkalomból álló projektközpontú műhelyfoglalkozás, amelynek célja a Tehetség ÉrtékKéplet Szoftver prototípus és webes alkalmazás létrehozása, alkalmanként 10 fő részvételével. A workshoppal párhuzamosan dolgoznak a az informatikai rendszerszervezők és a programozók az alkalmazás fejlesztésén.
- 2) A kifejlesztett eszközzel TehetségÉrték méréseket és Innovációs TehetségÉrték Térképezést végzünk, amelynek kimenete a kutatásban résztvevők Innovációs TehetségTérképe.
- 3) Társadalmi Innovációs Tehetségkutatást végzünk a prototípus kipróbálására és használatba vételére, valamint a tehetséges fiatalok társadalmi innovációs pályázatainak bekérésére. A Társadalmi Innovációs TehetségKutatást a Változásmenedzserek Kihívása (Challenge) címmel népszerűsítjük a célcsoportok körében. A Tehetségkutató Csoport a workshop résztvevőin túl kibővül az akciókutató szakemberekkel, valamint a tehetségkutatásba beérkező 14 és 35 év közötti fiatalokkal, akik beküldik a pályázati anyagaikat és csoportmunkában dolgozzák fel őket. A pályázók tervezett létszáma min. 30 fő, a három feldolgozó workshopon résztvevők száma alkalmanként 12 fő.

A fejlesztésünk végterméke a Tehetség ÉrtékKéplet Szoftver, amely saját domainnal rendelkező, okostelefonról is elérhető webes alkalmazás. A szoftver több tehetségterületre is alkalmazható, mivel lehetővé teszi az egyes tehetségterületeknek megfelelő ÉK Tényezők rögzítését és súlyozását, többszemponitú kiértékelését, a TehetségÉrték időbeli alakulását és az eredmények grafikus ábrázolását.

Az eszköz fenti tulajdonságai lehetővé teszik széleskörű alkalmazását a tehetségkutatás és a HR munka minden területén, különböző tudományterületeken, az oktatási programokba való kiválasztásra, mind a tehetségsegítő szakértőknek, mind a tehetséges és kihívást kereső fiataloknak a 12 éves korosztálytól.

A szoftver leírása

- Online, böngészőből futtatható alkalmazás (önálló domain-el)
- A belépéshez regisztrációs logika - Szerepek elkülönítése (ADMIN, USER)
- Kontrol funkció az ADMIN számára, hogy kontrollálja, ki tud belépni az alkalmazásba
- ADMIN funkció tényezők felvételére és szerkesztésére
- Felület, ahol a USER-ek skálázhatják az értékeket (előre definiált, fix skálán)
- Felület, ahol a USER-ek értékelhetik egymást (előre definiált, fix skálán)

- Az eredmények visszajelző felülete
- A résztvevők értékeinek megjelenítése
- A tényezők értékeinek megjelenítése
- Az emberekhez és tényezőkhöz tartozó értékek változásának hisztorikus eltárolása
- Az iteratív algoritmus beépítése az értékek számításába.

Az ADMIN jogosult 2 szintű tényezők felvételére és szerkesztésére:

Egy tényezőkhöz az alábbi tulajdonságok adhatóak meg:

- Tényező neve
- Tényező leírása

Egy altényezőhöz a következő tulajdonságok adhatóak meg:

- Altényező neve
- Altényező leírása
- Altényező viselkedési leírása

ÉRTÉKKÉPLET Szoftver specifikáció

2021. 06. 29.

A szoftver célja

Böngészőből futtatható webes ÉrtékKéplet alkalmazás legyártása

A szoftver leírása

1. A belépéshez regisztráció majd login szükséges. A belépéshez e-mail validációs logika biztosított

A rendszer automatikusan kiküld egy előre elkészített e-mail sablont, ami az e-mail validációhoz szükséges

2. Eltérő jogosultságok 2 szerep mentén: ADMIN és USER

3. Az ADMIN tudja kontrollálni, hogy a regisztrált felhasználók közül ki tudja használni a szoftvert

4. Az ADMIN jogosult 2 szintű tényezők felvételére és szerkesztésére:

Egy tényezőkhöz az alábbi tulajdonságok adhatóak meg:

- Tényező neve
- Tényező leírása

Egy altényezőhöz a következő tulajdonságok adhatóak meg:

- Altényező neve
- Altényező leírása

- Altényező viselkedési leírása

5. A USER-ek egy előre definiált fix skálán tudják értékelni az altényezőket
 6. A USER-ek egy előre definiált fix skálán tudják egyesével értékelni egymást altényező mentén, azok viselkedési leírása alapján
 7. Az emberekhez és tényezőkhöz tartozó értékek változásának hisztorikus eltárolása
 8. Az emberekhez és tényezőkhöz tartozó értékek exportálása csv formátumban
 9. Az értékekhez és személyekhez tartozó adatok iteratív számítási logikája kiszámítja és kijelzi az emberek Értékeit
 10. A felhasználók képesek fényképet feltölteni magukról és a felületen az alapján választhatóak ki és értékelhetőek
 11. Az eredmények egy visszajelző felülete grafikon formájában megjeleníti a résztvevők aktuális értékeit
 12. Az eredmények egy visszajelző felülete grafikon formájában megjeleníti az altényezők aktuális értékeit
 13. Az eredmények egy visszajelző felülete grafikonok formájában megjeleníti az emberek értékeinek időbeli alakulását
- Az összes ember értékének alakulása látszik két beállított időtartam között
14. Az eredmények egy visszajelző felülete grafikonok formájában megjeleníti az altényezők értékeinek időbeli alakulását
- Az összes altényező értékének alakulása látszik két beállított időtartam között
15. Egy felületen több felhasználó is értékelhető - az értékelést követően az emberek az értékek mentén sorba rendezhetőek
 16. Az ajánlat része a szoftver elindításához szükséges használati útmutató is

Technikai részletek

Front-end: Thymeleaf

Back-end: Java

Webfejlesztési framework: Java-Spring

Build Management System: Gradle

A Társadalmi Vállalkozás fogalmának átértékelése

- *Dr. Honti László*

A Pilot Projektünk inításakor elvégeztük a társadalmi vállalkozás fogalmának újragondolását, amelynek eredményeit Dr. Honti László szociológus foglalta össze:

A Társadalmi Vállalkozás non-profit vállalkozás, azoknak való, akik a szeretet és kölcsönös egymásrautaltság emberi kapcsolati alapelveiből kiindulva csúcsminőségű termékeket és szolgáltatásokat akarnak adni egymásnak. Társadalmi Vállalkozást

csinálnak azok, akiknek magas az önbecsülése, és akik meg akarják tisztelni és becsülni egymást azzal, hogy a lehető legjobb, legszebb, szívvvel és lélekkel kidolgozott szolgáltatásokat adják egymásnak, és csak ugyanilyen szolgáltatásokat akarnak kapni másoktól. A munka, az alkotás örömevel akarnak dolgozni, a szeretet és gondoskodás viszonyaival, nemesen, tisztán, becsületesen akarnak viszonyulni egymáshoz, és azt gondolják magukról, hogy ugyanilyen nemes dolgokat is viszonyokat érdemelnek és hajlandók elfogadni. A Társadalmi Vállalkozás az emberek Társadalmi Érték szerint sorba-állított rendjében a legmagasabb értékűek életmódja.

A Társadalmi Vállalkozás felszabadult légkörében mindenki azon igyekszik, hogy viszonzza azt a sok mindent, amit kapott a többiektől. Ekkor elkezdesz azon gondolkodni, hogy ha már bármit csinálhatsz, amit csak akarsz, mindenhez minden támogatást, szakértelmet, segítséget megkapsz a többiektől, akkor mi legyen az, amit te csinálsz, mi az, amit életedben meg akarsz alkotni.

Társadalmi Vállalkozás olyan vállalkozás, amelyben nincs profitszerzési kényszer: nem arra törekszel benne, hogy minél több bevételt szerezz, hanem arra, hogy olyan munkát végezz, amit jó szívvvel, és csúcsmínőségben csinálsz, és amivel társadalmi értéket állítasz elő: olyan dolgot, aminek a többiek örülnek, amire szükségük van és amitől értelmes lesz az életed.

Az ember arra van tervezve, hogy Társadalmi Vállalkozó legyen:

- megtalálja a pontos helyét a társadalomban,
- megtalálja a személyes és társadalmi Identitását,
- alkotó munkát végezzen, a többiek örömeire és maximális támogatásával.

A Társadalmi Vállalkozó belülről motivált, azért csinálja a vállalkozását, mert azzal Küldetését teljesíti, Tehetség Kibontakoztató Programját valósítja meg. Ez a hagyományos vállalkozásokban nem így van: ott a profittermelés, és ezzel együtt az ügyfelekkel, a vállalkozáson belüli és a vállalkozások közötti szembeérintetési viszonyok a meghatározók. A szembeérintett emberek Nyertes-Vesztes játszmát folytatnak, ezért a profitorientált vállalkozás nem Becsületes Játék: minőségrontást, csalást, hazudást, átverést, alacsony etikai szintet, környezet-károsítást, rombolást jelent.

A Társadalmi Vállalkozás definíciója

TársadalmiVállalkozásnak nevezzük azt a vállalkozást, amely belülről motiváltan csúcshívonalú munkára- szolgáltatásra, Társadalmi Érték Teremtésre ösztönöz. A Társadalmi Vállalkozásban nincs kényszer, nincs olyan, hogy „meg kell élni valahogy”, „muszáj pénzt keresni”, „én is szeretnék gazdag és sikeres lenni”. Ezek helyett itt a kérdés így hangzik: „Mit csinálsz akkor, ha azt teszed, amit akarsz, ha minden támogatást megkapsz ahhoz, hogy igazi értéket alkotó munkát végezhess?” Nem könnyű erre a kérdésre válaszolni egy olyan embernek, akit eddig kényszerek, muszájok, félelmek, aggodalmak, irányítottak...

Társadalmi Vállalkozás olyan egyénből kiinduló társadalmi hasznossági igyekezet, amelynek célja, hogy

- valódi társadalmi értéket termeljen,
- valódi szükségletet elégítsen ki,
- tudományosan, sok dimenziós optimalizálással dolgozzon,
- ne redukálja a munkájának, hatásának a felfogását, pénzügyi, profit- vagy más egyszerűsítésekre, hanem

- teljes felelősségvállalással, jövőbetekintéssel alkosson.

A Társadalmi Vállalkozás az a vállalkozás- és munkafajta,

- amit mindenki szeretne csinálni:
- ami átvezet a kapitalizmusból a Nemes Társadalomba,
- ami belülről motivált,
- amiben életed értelmét: a Küldetésedet valósítod meg,
- amiben nem kell semmiféle fölösleges értelmetlen dolgot csinálni, kizárólag célszerű, logikus, a célból és a hozzá vezető útból levezetett dolgokat,
- a tudomány élvonalába tartozó tudás- és technológiai szinten dolgozik,
- vállalkozásában innovatív technológiákat, kutatást- fejlesztést használ szakmai és társadalmi szintéren egyaránt,
- a technológiai és tudományos innováció folyamatában a terméket a Nemes Társadalom követelményeinek megfelelő szintre fejleszti.

A Társadalmi Vállalkozó

- a vállalkozás teljes folyamatát Társadalmi Értékteremtésre optimalizálja,
- magas etikai szinten dolgozik teljes bizalommal, nyíltsággal, megbízhatósággal, becsületesen és globális felelősségvállalással,
- a hasonló termékek és szolgáltatások közös tudásbázissal, pénzügyi alappal és érdekeltséggel dolgoznak
- a Társadalmi Vállalkozó folyamatosan képi magát, lépést tart a vállalkozásához tartozó tudomány és technológia fejlődésével
- integrált rendszerű informatikát és hálózati rendszert használ a vállalkozásához, amit szakmatársaival együtt folyamatosan fejleszt
- a fogyasztó felmért igényeit, személyre szabott módon optimumon kielégíti
- a szolgáltató, munkája jellemzői, személyisége, a termék, valamennyi minőségi jellemzője automatikus optimalizáló választással kerülnek a felhasználókhoz
- a fogyasztó számára minden tudást, adatot megad a termék és szolgáltatás megmért minőségét, összetevőit működési mechanizmusát illetően
- a termékekre szolgáltatásokra teljes élettartam garanciát vállal,
- gondoskodik a korszerűbb termékre való cseréről, az elavult, használatból kivont termékek teljes újrahasznosításáról,
- minden terméket szolgáltatás keretében ad át a felhasználónak, képzéssel, tanácsadással szervízzel,
- a szolgáltatás hosszútávú szerződésben folyik, holisztikusan, a folyamat személyiségének egészét, egészségét, Küldetését, Hivatását, Identitását figyelembe véve,
- a vállalkozók Küldetésük teljesítésére, Hivatásuknak megfelelő, csúcshoz tartozó szakmai tudással, Tehetség motivációval dolgoznak,
- a szolgáltató és a felhasználó közös vállalkozói és üzleti érdekeltséggel kapcsolódik egymáshoz,
- a termékeknek megméri az Ökológiai Lábnyomát, segít a felhasználóknak a termék ökológiai optimalizálással való választásában és használatában,
- a termékeket csomagóanyag, hulladék nélkül adja át, gondoskodik az esetleges melléktermékek, vízhasználat teljes ökológiai ciklusáról,
- a Társadalmi Vállalkozók Mentorként segítik egymás munkáját, az informatikai rendszerek használatát és a szakmai tudományos fejlődését.

A Társadalmi Vállalkozás alapelve az, hogy mivel a gazdaság eredetileg hasonló célokat és értékeket követő emberekből áll, nem használnak semmilyen olyan vállalkozói mechanizmust, ami szembenérdekeltséget vinne a vállalkozói tranzakciókba. A

Társadalmi Vállalkozásban az egyedi vállalkozás sikerét nem az jelenti, hogy mennyi erőforrást tudott a saját kontrollja alá terelni, hanem az, hogy milyen értékek teremtésével járult hozzá az egész társadalom sikeréhez.

Társadalmi Vállalkozók Szövetsége

A Társadalmi Vállalkozás életmódra nem könnyű átváltani. De hogy lehet becsületesen Társadalmi Vállalkozást folytatni egy olyan világban, amely szembenérekelt? Nem könnyen. Csak úgy, hogy a Társadalmi Vállalkozók szövetséget kötnek, egymás támogatásával egymás számára alkotnak és szolgáltatnak, és nagyon vigyáznak arra, hogy életük és viszonyaik magas minőségét ne ronghassa el semmi. A szembenérekelt versengő világban is az emberek érdekszövetségekbe tömörülnek, azért, hogy összefogással kiüssék a konkruenciát a piacról, és ha már a többiek tönkrementek, akkor megerősödik a belharc, felbomlik a szövetség, míg egy nagy hatalom jön létre, amely elfojtja a belső küzdelmet, és a kívülállókra rákényszeríti a szabályait és viszonyait.

A Társadalmi Vállalkozók szövetségét, hogy ne ronghassa le státuszharca, itt teljesen nyíltan a közös érdekek szerint annak adnak magasabb státuszt, aki több és magasabbra értékelt tulajdonság szerint kiválóbb. Ez a státusz azonban nem kizorításos: azért, mert valaki nagyon jó ember közöttünk, még akárhány másik ember is lehet ugyanolyan jó ember. Ezért nem csak az árukat és szolgáltatásokat, hanem az emberek Társadalmi Értékét is folyamatosan mérjük, értékeljük, TérKépezzük. Teljesen nyílt és bizalom alapú, Becsületes Játékot játszunk egymással.

Ezzel az erős szövetséggel tudunk a társadalom piacán is megélni a nagy hatalommal és tőkével rendelkezők között. Minél többen vagyunk Társadalmi Vállalkozók, annál nagyobb az összvagyonunk, és közösségünk minden tagja kifelé úgy tud viselkedni, *mintha a közösség összes pénze az ő zsebében lenne*. De nem akarjuk kivinni a pénzünket a világba, ahol az nagyon más szabályok szerint működik. Amilyen termékre, szolgáltatásokra szükségünk van, annak előállítóját, szolgáltatóját meghívjuk a közösségünkbe. Ez a meghívás könnyen lehet eredményes, mert igazából mindenki így akar dolgozni.

Valamennyi olyan területen, ahol erőforrásra, tudásra, térképezett, valós idejű adatokra, támogatásra van szükséged, ezeket Társadalmi Vállalkozó együttműködő csoportok: Klaszterek szervezésével biztosítjuk számodra. A Klaszter a Társadalmi Vállalkozók kooperatív, informatikai rendszerekkel támogatott hálózata. Amellett tehát, hogy a Társadalmi Vállalkozók egyszemélyes vállalkozásban dolgoznak, a Klaszterek szervezésével mindazokat az előnyöket is biztosítjuk számukra, amit egy nagyvállalat jelenthetne a maga hatalmas tőkéjével, Ember Rendszereivel, erőforrás tartalékaival, a gazdaság hullámvásait kiegyensúlyozó rendszereivel.

A Társadalmi Vállalkozó Műhely automatikusan hoz létre Klaszter-szervezetet a Társadalmi Vállalkozó településén, régiójában, országosan, az Európai Unióban, nemzetközi iparági klaszterekhez kapcsolódva, az innováció területén, a tudomány, a képzés és a mentorálás területein, azaz minden olyan területen, amely szükséges a Társadalmi Vállalkozások társadalmi integrálásához.

A Klaszterek legfontosabb feladata, hogy a Társadalmi Vállalkozók számára a tudomány élvonalába tartozó tudást, állandó fejlődési lehetőséget biztosítsanak. A Társadalmi Vállalkozások Klaszter szervezetei azok, amelyek a hagyományos szembenérekelt

viszonyokat együttműködő viszonyokká alakítják. Mivel a Társadalmi Vállalkozók csak Társadalmi Vállalkozók számára szolgáltatnak: a hagyományos eladó-vásárlói szembenérdekeltséget úgy szüntetik meg, hogy a vásárlók tagja lesznek a Klaszternek. A beszállítók is Klaszter-tagok lesznek ugyanilyen okokból. Bevásároljuk magunkat a gyártó/szolgáltató vállalkozásába, hisz vásárlásunkkal hozzájárulunk a sikeréhez, tehát közös az érdekeltségünk. Ezt olyan módon tesszük meg, hogy mint Társadalmi Vállalkozók közös Alapot hozunk létre, ami közös egyetértéssel, konszenzus szerint osztunk fel. A *közösségi egyetértést, az együttműködést előállító technológiánkat* Érték Képletnek (ÉK) nevezzük. Az Érték Képlet azokból is harmónikus együttműködő közösséget alakít, akik egész korábbi életüket konfliktusokkal és veszekedésekkel töltötték.

A KompetitívTársadalom —NemesTársadalom átmenetet a Klaszter biztosítja. Egy Társadalmi Vállalkozó több Klaszternek is lehet a tagja. A Klaszterek munkájának és képzésének a programját is a Társadalmi Vállalkozó Műhely szervezi, beépített algoritmusaival. A Társadalmi Vállalkozó Képző szakaszaiban egymás után kapsz meghívást a különböző Klaszterekbe.

A Társadalmi Vállalkozás Indítás

olyan, mint ha egy hagyományos vállalkozást szerveznél, úgy, hogy közben nagyon gazdag lennél, és több avatott szakértő segítené azt, hogy a vállalkozásod tökéletesen meg legyen szervezve, és neked csak arra kelljen figyelni, amit csinálni akarsz, ami a célod. Ha még nem tudod pontosan mi legyen a Társadalmi Vállalkozásod célja, terméke, szolgáltatása, szakterülete a Tehetség Kutató Programban ezt segítünk kialakítani, tudatosítani, és abban is segítünk, hogy ezekkel a célokkal azonosulj, ezek lelkesítőek, motiválóak legyenek számodra. Ezt a szolgáltatást nem csak a Társadalmi Vállalkozásod indításánál kapod meg, hanem végig, az egész működése során is. Nem lesz gondod ügyvédekkel, könyvelőkkel, szabályok és törvények ismeretével, mert a munka minden mozzanatát a Társadalmi Vállalkozó Műhellyel végzed, amely mindent tud, mindent automatikusan intéz, teljesen törvényesen, olajozottan, tudományosan, szépen és gondosan.

Nem lesz gondod a piackutatással, a termék megtervezésével, gyártásával, a beszállítók, a munkatársak, partnerek megtalálásával, az ügyfelekkel való kapcsolattal, a projektjeid finanszírozásával, a hitelek fizetésével, a határidők betartásával.

Társadalmi Vállalkozás Inkubációs Szerződés

A hagyományos profitorientáltan működő vállalkozás indulás (startup) utáni szakaszát nevezzük Inkubációs Szakasznak. A világ folyamataiban egyre jobban látszik, hogy a kölcsönös, globális függőségünk, az ökoszisztémába való beleszólásunk hatékonysága és veszélyei miatt, egyre inkább olyan élet, olyan munkavégzés való az embernek, amely intenzív Életenát Tanulás Programot biztosít számára. Ezért szükséges, hogy vállalkozóvá, Társadalmi Vállalkozóvá válj, mert az biztosítja számodra azt, hogy fejlődj abba a tempóba, ami szükséges a világon exponenciális gyorsulással fejlődő tudás befogadásához.

A Szövetkezetben az emberek a Társadalmi Vállalkozás Indításakor feltárt, kialakított Tehetség Programjuk szerint dolgoznak tudományos klaszterekbe társulva. A szaktudományokat teljesen megújítva Tudomány Intézetkbe szervezve használják. A Társadalmi Vállalkozás Inkubátor Műhelyben fejlesztik ki a Nemes Piac igényeinek megfelelő termékeket és szolgáltatásokat. Az Inkubátor Műhely metódusa alkalmas arra,

hogy Irányító TérKépeket állítson elő. A Műhely Tagok értékelik egymás és önmaguk teljesítményét, annak szintjét, és a TérKépeken mindenki láthatja, hogy ki hol tart éppen.

Társadalmi Vállalkozó Képzőbe kapcsolódsz először és Társadalmi Vállalkozás Inkubációs Szerződést kötsz a Szövetkezettel. A működésed minden lépéséhez Műhelyt, technológiát kapsz, aminek megtanulod a használatát, mentorálását, fejlesztését.

Jó minőségű életet az az ember él, akinek nem kell félni, hogy nem tud megélni, nem szolgáltatja ki magát, azt csinálja, ami a dolga, a Küldetése és hatékony életet él. Mivel nem ez a hagyomány, még ez nem megy automatikusan, Társadalmi Vállalkozás Mentor szegődik melléd, akinek hasonló a Küldetése, személyisége, mint a tied. A Tehetség Kibontakoztató Programod szerint tervezitek meg a Társadalmi Vállalkozásod termékét, szolgáltatását, és kapcsolódsz be a Tehetséged fő ágai szerinti Klaszterekbe, együttműködő csoportokba.

Termékeidet Szolgáltató Mentor hálózat és Szolgáltató Műhely segítségével a Nemes Piacon értékesíted. Folyamatosan, sokdimenziósan, Érték Képlettel mérjük a Termék Nemesség Értékeket és Szolgáltatás Nemesség Értékeket. A NemességÉrték 0 és 100 közötti, százalék-jellegű szám: 0 = az előfordult legalacsonyabb Nemesség Érték — 100 = az előfordult legmagasabb Nemesség Érték. Vásárlóid a vásárláshoz Nemesség Érték Támogatást kapnak, terméked Nemesség Értékével arányos százalékban. Ügyfeleidet, szolgáltatóidat, beszállítóidat meghívod a Nemes Piacra és a Társadalmi Vállalkozó Képzőbe, felhasználói igényeikkel és termékeikkel, szolgáltatásaikkal.

Mentorként segíted azokat, akiket meghívsz a Nemes Piacra és Társadalmi Vállalkozó Képzőbe. Folyamatos képzésekben és tréningekben veszel részt, Műhelycsoportokban dolgozva, támogató környezetben.

A Inkubátor Szerződés és a mögötte álló Szövetkezet biztosítja a Társadalmi Vállalkozásoknak az anyagi, szociális, tudományos és minőségi biztonságot. Ha az elindított termék, szolgáltatás nem működik, segítünk fejleszteni, váltani, tanulni a tapasztalatból, úgy, hogy folyamatosan melletted állunk, segítünk, tanácsainkkal módszereinkkel, műhelyeinkkel, kamatmentes pénzügyi támogatással, piaci információkkal, mindennel, amire szükséged van.

Szolgáltatásunk még: A vállalkozásodat könyveljük, adminisztratív ügyintézését végzünk, piacot szerzünk, ügyfeleket, tudományos kutatást végzünk számodra, csoportokba, klaszterekbe szervezünk, amelyek segítik munkádat, minden munkádhoz tudományosan kidolgozott, közös Tudás Rendszer háttérrel működő Műhely Technológiát bocsátunk rendelkezésedre.

Nemes Piac

Eredetileg a társadalmi értéket, azt, hogy mire van szükségük az embereknek az áruk, szolgáltatások ára tükrözte: minél többbe került egy áru, annál magasabbra értékelték az emberek. Ez azonban ma már nem így működik, mert a pénz nem annál az embernél gyűlik fel, aki sok, az emberek által nagyon igényelt és értékelt árut, szolgáltatást ad a többieknek, hanem pénzzel és a politikai hatalommal foglalkozóknál.

Ezért csináljuk a Társadalmi Vállalkozásokat, amelyben megmérjük az emberek valódi szükségleteit, az áruk és szolgáltatások valódi értékeit, és tudományos eszközökkel abban segítjük a Társadalmi Vállalkozásokat, hogy az áruk, szolgáltatások, munkaerő jelenlegi áraitól függetlenül valódi értéket termeljenek, és a valódi értékeket meg tudják vásárolni. Az így működő piacot NemesPiacnak nevezzük.

A Társadalmi Vállalkozás tehát az, amely a tagjai számára helyre állítja a társadalom, a piac valódi működését és megvalósítja a jól működő, igazságos társadalmat.

A társadalmi vállalkozások innovációs szerepe

A társadalmi innováció egy társadalmi problémára adott olyan új megoldás, ami az eddigiekkel szemben hatásosabb, hatékonyabb, fenntarthatóbb, vagy igazságosabb és a létrehozott érték elsősorban a társadalom egészét, és nem egyes személyeket szolgál. Egy olyan folyamat, mely társadalmilag kreatív stratégiák megjelenését és átvételét foglalja magában, újjá teremtve társadalmi kapcsolatokat egy adott társadalmi cél megvalósítása érdekében.

A "társadalmi" jelző az innováció küldetéséhez kapcsolódik, amikor maga a társadalom áll a változás célkeresztjében. Ebben az esetben a hangsúly az értékek, a normák és a társadalmi kapcsolatok megváltoztatásán van.

A kutatásunk során körvonalazódott, hogy a társadalmi vállalkozás, mint működési forma, megfelelő keretet adhat a sikeres társadalmi innovációhoz.

A társadalmi innováció logikája és mechanizmusa eltér a piaci innovációtól, ami abból adódik, hogy eltérő maga a rendszer, melyben helyet kap. A vidéki régiók adottságai nem kedveznek a valódi technológiai vagy piaci innovációk megjelenésének, innováció tekintetében sokkal inkább a társadalmi dimenzióknak, és ezen belül a társadalmi innovációnak lehet szerepe. Azok az innovációk, melyek a vidéki területek fejlesztését célzó projektünkhöz kötődnek, elsősorban nem a tudományos értelemben vett technikai, technológiai újítások, sokkal inkább olyan szociális és kulturális innovációk, melyek a helyi kapcsolatok ösztönzésére és a kollektív tanulás javítására tesznek kísérletet a vidéki településeken. A szociális partnerek maguk is tekinthetők ilyen tudásegysítő tevékenységeket ösztönző szereplőknek, társadalmi innovációs brókereknek, vagy a fejlesztési folyamatok aktív motorjainak. A társadalmi innováció logikája a közösségfejlesztést, mint célkitűzést előtérbe helyezi a területfejlesztéssel szemben, a szükségletek kielégítését pedig a jövedelmezőség és értékesíthetőség kizárólagosságával szemben.

A "társadalmi" jelző az innováció küldetéséhez kapcsolódik, amikor maga a társadalom áll a változás célkeresztjében. Ebben az esetben a hangsúly az értékek, a normák és a társadalmi kapcsolatok megváltoztatásán van.

A társadalmi vállalkozások szerepe a rurális térségek fejlesztésében

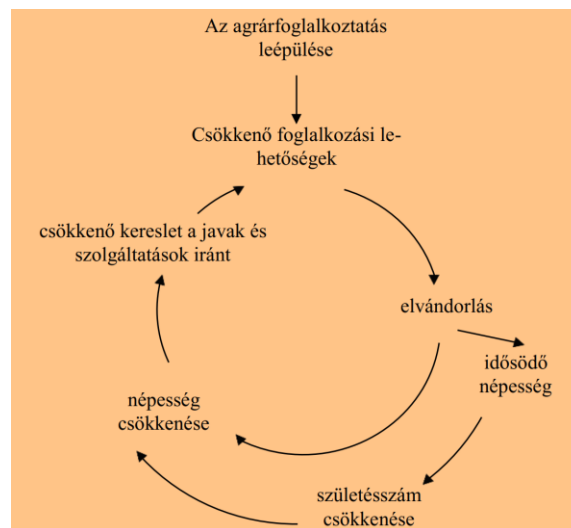
Az ÉMR hátrányos helyzetű rurális térségeiben az elsődleges munkaerő-piac hiányában a közszféra tekinthető a legnagyobb foglalkoztatónak. Ebben a tekintetben a regisztrált munkanélküliek, az inaktívok, a hátrányos helyzetű álláskeresők, a fogyatékkal élők és a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerő-piaci integrációja tekinthető a legfontosabb feladatnak. Ezekben a területeken a szociális gazdaság fejlesztése fontos szerepet tölt be a foglalkoztatásban, ebből eredően a foglalkoztatás bővítésének lehetséges alternatívája.

A szociális gazdaságban meghatározóvá válni csak azok a vállalkozások lesznek képesek, amelyek a humán-, és egyéb erőforrásaikat kiépítik, megbízható szervezeti működést tudnak felmutatni, és hosszú távú stratégiával rendelkeznek működésük, céljaik, tevékenységeik tekintetében. A foglalkoztatási célú társadalmi vállalkozások képviselőinek tehát át kell térniük a piaci szemléletű gondolkodásra, hiszen a szociális

gazdaságban is a piac törvényszerűségei érvényesülnek, amelyek nem egyeztethetők össze a karitatív, jótékonyági szemlélettel. A vállalkozói szektorhoz hasonlóan meg kell tanulni a „több lábon állást”, ennek megfelelően formálandó át a szakmai szemlélet a non-profit szférában a for-profithoz hasonlóan.

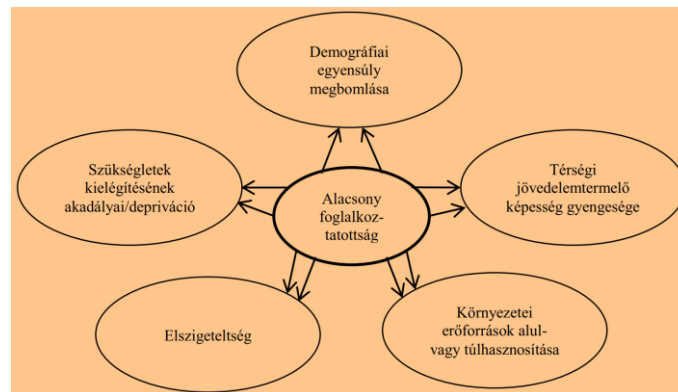
A foglalkoztatási célú szociális gazdaságnak egyértelműen meg kell határoznia magát a civil szervezetek között a régióban annak érdekében, hogy a stratégiaileg fontos partnerei (piaci szereplők, önkormányzatok, munkaügyi szervezetek, stb.) felé egységes arculattal tudjon megjelenni szolgáltatásaival. Az említett partnerek számára eladható termékeket, szolgáltatásokat kell kínálni, a helyi szükségletek ismeretében ennek megfelelően kell kialakítani a foglalkoztatási célú civil szervezetek termék/szolgáltatás palettáját, sok helyütt termékszerkezet váltásra is szükség van. A szociális gazdaságban működő szervezetek marketing tevékenysége erősítendő, ebben a régiós mintaprojektek, sikeres tevékenységek közvetítése alapvető fontossággal bír.

A vidék leépülésének körfolyamata

Összességében kijelenthető, hogy Magyarországon a rendszerváltás okozta sokk hatásai a rurális területeken kulminálódtak. Összhangban más szakemberekkel Szörényiné Kukorelli (2005) is leírja, hogy a falvakban (főleg a törpe- és aprófalvakban) a foglalkoztatás szintjének emelése, a munkahelyteremtés a legnehezebb feladat. A munkanélküliség a rurális térségekben általánosan minden korcsoportban magasnak nevezhető, bár mértéke eltérő. Az egyes térségeket azok különböző helyzete miatt eltérő mértékben fenyegetik társadalmi, gazdasági és ökológiai feszültségek, ezért különösen nagy fenyegetettségnek vannak kitéve a periferizálódott, hátrányos helyzetű területek. A magyar vidéken jelentős a gazdasági és társadalmi erózió, a helyi közösségek közösségmegtartó intézményei leépültek. Ezek következtében a centrumtárségek erőforrás-elszívása folyamatossá vált, a periférikus területek elszegényedtek. A magyar közgondolkodásban mára a vidéki élet egyenlővé vált a hátrányos helyzettel. G. Fekete Éva azokat a területeket tekinti perifériának, amelyek kívül esnek a főáramú területfejlesztés látókörén, és alárendelt szerepük van a területi folyamatokban, így legfontosabb feladatnak ezen terület egységek képessé tételét tartja a fősodratú fejlesztésekbe való bekapcsolásra. Ez azért is lenne kulcsfontosságú, mert a gazdasági és népesedési jelenségek egyidejűleg okok és okozatok is.

A területi elmaradottság tényezői

A tájszerető mentalitáson és identitáson túl nincs egyéb tényező, amely pozitív társadalmi hatást tudna kiváltani. G. Fekete Éva az Észak-Magyarország példái kapcsán készítette el a „területi elmaradottság ördögi körét”. A képzett munkaerő hiánya a vállalkozások versenyképességét is csökkenti. Az elszigeteltség vonatkozásában kiemelhető az ingázás nehézségei miatt csökkenő munkavállalás. Míg a gyenge jövedelemtermelő képesség miatt ezen térségek a külső támogatások befogadására sem képesek. Továbbá a családok jövedelmének hiánya és az elérhető szolgáltatások szűkülő köre ellehetetleníti a szükségletek kielégítését. A fizikai környezet pedig csak akkor tud valós értékévé válni, ha megtalálják annak hasznosításának módját, szem előtt tartva a fenntarthatóság kritériumát.

A kísérleti projektben alkalmazott társadalmi innováció módszertana

OTKA K.112928. számú projekt támogatásának köszönhetően a Miskolci Egyetem kutatócsoportja (Megjelent: Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek XIV. évf. 2017/1) karakterizálja a *térségünkben működő társadalmi* vállalkozások alapvető jellemzőit, szervezésük egyes módszertani kérdéseit, különös tekintettel a munka világába történő integrációra, valamint az értékteremtés és a működtetés fenntarthatóságának nehézségeire.

Négy különböző, társadalmi innovációt megvalósító példát vizsgáltak a *térségben*. A vizsgálatunk azt mutatja, hogy a közös elemek ellenére, a társadalmi innováció nagymértékben függ a környezettől, valamint az innovációt aktívan kezdeményező és végrehajtó személytől. Az innovatív kezdeményezések életképessége és fenntarthatósága érdekében fontos tényező még a projekt köré tömörülő szereplők kapcsolatának intézményesítése, azaz egy olyan keret létrehozása, mely az innovatív ötlet megszületésétől a termékfejlesztésen át annak menedzselésével is foglalkozik. *A kutatás során körvonalazódott, hogy a társadalmi vállalkozás, mint működési forma, megfelelő keretet adhat a sikeres társadalmi innovációhoz.*

A társadalmi innováció logikája és mechanizmusa eltér a piaci innovációtól, ami abból adódik, hogy eltérő maga a *rendszer, melyben helyet kap*. A vidéki régiók adottságai nem kedveznek a valódi technológiai vagy piaci innovációk megjelenésének, innováció tekintetében sokkal inkább a társadalmi dimenzióknak, és ezen belül a társadalmi innovációnak lehet szerepe. Azok az innovációk, melyek a vidéki területek fejlesztését célzó LEADER programhoz kötődnek, elsősorban nem a tudományos értelemben vett technikai, technológiai újítások, sokkal inkább olyan szociális és kulturális innovációk, melyek a helyi kapcsolatok ösztönzésére és a kollektív tanulás javítására tesznek kísérletet a vidéki településeken. A LEADER Helyi Akciócsoportok (HACS) maguk is tekinthetők ilyen tudásegysítő tevékenységeket ösztönző szereplőknek, társadalmi innovációs brókereknek, *vagy* a fejlesztési folyamatok aktív motorjainak. A társadalmi innováció logikája a közösségfejlesztést, mint célkitűzést előtérbe helyezi a területfejlesztéssel szemben, a szükségletek kielégítését pedig a jövedelmezőség és értékesíthetőség kizárólagosságával szemben.

A Pilot Projekt keretében kidolgozásra került a további kutatások iránya és módszertana:

A Társadalmi Innovációs AkcióKutatáshoz javasolt NagyKönyv Alap

NagyKönyv fogalma=

valamennyi résztvevő által konszenzus technológiával megalkotott integrált udásbázis

I. PROBLÉMÁK Könyve

- a) *A probléma keletkezése*: Hogyan keletkezik a probléma?
- Milyen folyamat vezet oda, hogy a probléma létrejöjjön?
 - Mi az, ami olyanná teszi a társadalmat és gazdaságot, hogy létrejön benne a probléma?
- b) *A probléma fennmaradása*: Hogyha létrejött probléma, akkor mit kezdünk vele?
- Mi az, ami olyanná teszi a társadalmat, hogy nemcsak létrejön benne a probléma, hanem nem oldódik meg?
 - Miért marad fenn, miért nem oldják meg?
 - Szándékosan nem oldják meg vagy tudatlanságból?
 - Mi az, ami állandósítja, hogy nem megoldott a probléma?
 - Mi az, ami krónikussá teszi a problémát?

Kimenet:

- Társadalmi és gazdasági problémák beazonosítása és rendszerezése
- Az innováció akadályainak beazonosítása
- Folyamatára arról, hogy *hogyan jött létre* a probléma
- Folyamatára arról, hogy *hogyan marad fent* a probléma

II. MEGOLDÁSOK Könyve

- Hogyan képzeljük el azt a társadalmat, ahol nem keletkeznek problémák, vagy ha mégis, akkor megoldják őket?
- Milyen a problémamentes és a problémamegoldó társadalom?
- Hogyan nézne ki, milyen lenne az a magyar társadalom, amiben nem keletkezik probléma és az nem állandósul?
- Hogyan képzeljük el az innovációra és a fejlődésre képes magyar társadalmat?
- Hogyan képzeljük el az *Intelligens/Egyetértő Társadalom* gazdaságát?

Kimenet:

- A magyar társadalom pozitív jövőképe
- A magyar innováció és gazdaság jövőképe

III. ÁTMENET Könyve

- Mit teszünk annak érdekében, hogy eljussunk a megoldáshoz, a számunkra kívánatos állapotba?
- A jelenlegi társadalomból kiindulva milyen tevékenységekkel tudjuk elérni az Együttműködő Társadalmat?
- Milyen problémamegoldó szolgáltatásokat és módszereket alkalmazunk?
- Hogyan szervezzük meg az innovációs folyamatokat és az átmenet gazdaságát?

Kimenet:

- Az átmenet módszertanának kidolgozása
- Az átmenet folyamatábrájának a megrajzolása
- Az átmenetet biztosító szolgáltató cégeknek és vállalkozásoknak a felépítése, megszervezése a gyakorlatban.

A Szociális Farm modellfejlesztése a kísérleti projektben

A szociális mezőgazdaság olyan tevékenységek összessége, amelyek mezőgazdasági forrásokat használnak fel vidéki vagy városkörnyéki övezetekben olyan szociális szolgáltatások létrehozására, mint a rehabilitáció, a terápia, a védett munkahelyek, az egész életen át tartó tanulás és a társadalmi integrációhoz hozzájáruló más tevékenységek.

A szociális mezőgazdaság négy fő területét különböztethetjük meg:

- a) rehabilitációs és terápiás tevékenységek,
- b) munkaerő-piaci és társadalmi integráció,
- c) pedagógiai tevékenységek,
- d) személyes ápolás.

Célunk egy olyan mintamodell hazai alkalmazása és kipróbálása volt, amely a helyi mezőgazdasági termények és feldolgozott termékek értékesítésével egy könnyen átvehető,

gyakorlati szemléletű mintát biztosít a szociális gazdaság szereplői számára, beleértve ebbe a körbe a közfoglalkoztatáson alapuló, önkormányzati tagságú szövetkezeteket és nonprofit kft-eket is.

A szociális farm helye a szociális gazdaságban

A gazdaság alapvető célja napjainkban már nem a szükségletek kielégítése, hanem a profit maximalizálása. Ez az önmagáért való cél azonban megakadályozza, hogy a munka a társadalmi integráció eszköze legyen. A gazdaság igyekszik minden olyan „felesleges” terhet leválasztani magáról, ami a nyereség növelését hátráltató, költségnövelő tényező – olyanokat is amelyek a társadalom hosszú távú fenntarthatóságát szolgálnák. A munkahelyek száma Európában a munkahelyteremtési törekvések ellenére is szűkül, a munkaerőpiaci politikák ezt a folyamatot nem tudták meggátolni. Szükség van tehát egy a „főáramú” gazdasági tevékenység mellett létező alternatív gazdaságra, mely hosszú távú, a haszonmaximalizáláson túlmutató, társadalmi célokat is felvállal. Ez a felismerés hívta életre a szociális gazdaságot, mely az európai gazdasági és szociális tér gyorsan fejlődő vívmánya. Az ezredfordulón az EU 15 régi tagállamában mintegy 9 millió teljes munkaidőre átszámított állást regisztráltak a szociális gazdaságban, ami a foglalkoztatottak 8%-ának felel meg. A szociális gazdaság létrejöttét nem pusztán az egyéb módszerekkel nem kezelhető munka-nélküliség felszívása sürgette, hanem a szociális, személyi és közösségi szolgáltatások iránti növekvő kereslet, illetve olyan utak keresése, amelyek lehetővé teszik, hogy a költségvetési korlátok és adócsökkentések idején olcsón lehessen kielégíteni e szükségleteket. Ezen alternatív gazdasági törekvésre a Szociális gazdaság kézikönyve a következő definíciót használja: ”A szociális gazdaság fogalomkörébe olyan kezdeményezéseket sorolunk, amelyek „célja a nehezen elhelyezhető emberek integrálása a munka világába, foglalkoztatást, szakmai tudásuk fejlesztését és tanácsadást kínálva számukra.

Emellett *általános jellemzőjük*, hogy:

- 1)lokális szinten működnek, a köz- és a piaci szektor között,
- 2)a magánszféra és a közintézmények által kielégítetlenül hagyott helyi szükségletekre reagálnak,
- 3) új munkahelyeket teremtenek,
- 4)jövedelmet generálnak, és
- 5) az a céljuk, hogy idővel önfinanszírozóvá váljanak, a bevételeik között a magánfinanszírozás is megjelenik, végül

6) célcsoportjukba tartoznak a tartós munkanélküliek, az elhelyezkedési nehézségekkel küzdő pályakezdő fiatalok, a gondozási kötelezettséggel terhelt nők, az idős és fogyatékossgal élő emberek, és más, társadalmi beilleszkedési zavarokkal küszködő személyek.

A szociális gazdaságnak kettős funkciója van:

1) a közösség számára fontos, piaci alapon nem megvalósuló tevékenységek valósulhatnak meg, különösen a szociális szolgáltatások terén, hozzájárulva a helyi életminőség javulásához;

2) a nonprofit szektor helyi foglalkoztatási projektjei állást biztosítanak a tartós munkanélküliek számára, javítják foglalkoztathatóságukat, esélyt teremtve az elsődleges munkaerő-piacra való visszatérésre. Ugyanakkor tartós foglalkoztatási lehetőségeket kínál azok számára, akik hosszú távon sem képesek a hagyományos munkaerőpiac szereplőivé válni.

Általános megfontolások a prototípus fejlesztéséhez

- a 'Szociális Farm', mint a végső rendszer egy teljes modellje,
- a demóprogram egy kisebb területre, vagyis a programba vont 10 vállalkozásra fókuszál,
- minden pilot egyedi a maga szervezeti, műszaki környezetében,
- a pilot projekttel megismerhető a különbség a rendszer működése és leírása között,
- lehetőség a közreműködő szervezet számára, hogy működés közben lássák a fejlesztési modellt és értékelhessék annak termékét,
- korán láthatóvá teszi a modellt a vezetés és a felhasználók számára.
- a pilot része azoknak az erőfeszítésnek, amelyekkel a programot "eladjuk" a partnerszervezeteknek,
- érthető módon mutatja be a rendszer képességeit a szervezeten belüli szkeptikusok (hitetlenkedők) számára.

Prototípus fejlesztése

Azért készítettük, hogy

- 1) felismerhetővé váljanak az előre nem látható problémák, amelyek a modell elméleti teszteléséből nem mutatható ki, hogy

2) kialakítsuk a végleges modellt és

3)elvégezzük az ehhez szükséges átalakításokat.

a) *fejlesztő és prototípus*, amely az elkészült programot teszteli, és a rendszert betanulja,

b) *alkalmazási prototípus*, amely bemutatja a lehetséges alkalmazások, fejlesztések lehetőségét és a projekt eredményeképpen a vállalkozások egy nagyobb egységében vezetibe.

A pilot projekt irányítása

- a rendszerterv értékelése,
- a hardver és szoftver igény meghatározása,
- a rendszer teljesítményének mérése,
- a szükséges adatbázisok tervezése,
- a fejlesztés becsült költségének mérése, újraértékelése,
- folyamatos tesztek a kivitelezés során,
- a termékelőállítás különböző utjai, teljesítménye, idő és költségtényezői;
- termékek megjelenítése és hasznosíthatóságának értékelése,
- karbantartási tervek készítésére, elemzésére, módosítására, valamint a költségek becslésének javítására.
- az adatforrásokra vonatkozó információk javítása,
- tesztmenedzselő eljárások,
- termékbevezetés feltételeinek és módjainak a kidolgozása, alkalmazása,
- rendszermenegement kialakítása,
- értékesítési rendszer kialakítása a végfelhasználók számára.

Az alkalmazottak oktatása

- pilot projekt tervezésénél figyelembe vettük az alkalmazottak jelenlegi felkészültségi szintjét, ezért elegendő, gyakorlási lehetőséget biztosítunk, hogy reális képet kapjanak az értékelés során a rendszer potenciális képességeiről,
- gyakorlott alkalmazottak és felhasználók vannak már a kezdeti munka során is,
- A projekt keretében tanácsadást nyújtunk a vállalkozások menedzsmentje számára
- a program terjesztése érdekében társadalmi vállalkozó képzés tananyagfejlesztését és a tananyag tesztelését végeztük el
- A kifejlesztett tananyaggal próbatanítást végeztünk egy 10 fős kísérleti csoporttal

Értékelés

- azoknak az érveknek az összegzése, amelyek ellene és mellette szólnak a modell alkalmazásának,
- a pilot projekt eredménye az, hogy bebizonyítja a döntéshozóknak azt, hogy a rendszer ténylegesen használható,
- A pilot projektek további haszna, hogy az adott vállalkozási formában alkalmazható
- a költség-haszon becslésének ellenőrzésére,
- az eljárások és az alternatívák értékelésére,
- csökkenti a végső döntés kockázatát.
- A pilot tervezés szempontjai
- lelkesedés és támogatás a vezetés részéről.
- a szervezeti környezet
- projekt sikere függ a testület hangulati és környezeti beállítottságától
- milyen konzervatívak, mennyire kockázatellenesek.

A pilot projekt eredményeinek értékelése

- a minimum: tapasztalatszerzés a modell üzembehelyezése terén,
- a vezetés jóváhagyásának elnyerése, a teljes projekt folytatásához,
- ideális esetben: minden területen csökkenti a kockázatot,
- növeli a projekt hatékonyságát az adatfeldolgozásban és a döntéselőkészítésben,
- javítja a fő projekt alkalmazásának hatékonyságát a megvalósítás első szakaszában is,
- egy pilot projekt eredményeként:
- jól kidolgozott műszaki, vezetési és termelési eszközöket alkalmaz,
- termék-közeli számítógép programokat hoz létre,
- javítja az eredeti végrehajtási tervet,
- lelkes támogatást szerez a vezetés és a felhasználók részéről.

A Szociális Farm modell mint prototípus fejlesztése

A fentiekben írottak szerint a szociális farm zöld környezetben folytatott aktivitással a mentális betegséggel, testi fogyatékkal, hátrányos helyzettel, illetve más problémáival küzdőket gyógyítja vagy stabilizálja állapotukat, javítja életminőségüket. Az egészséges emberek számára az ismeretátadás, a képzés tere lehet, a mezőgazdasági munka segítheti a vidéki élet (újra)felfedezését is. A „Szociális Farm” modell elsősorban egy stratégiai modell, melynek célja valamilyen jelenség összefüggéseinek demonstrációja,

tudományos kutatási vagy oktatási, esetleg álláspont-kifejtési célból. Ugyanakkor magán viseli a taktikai modell stílusjegyeit, melynek célja valamilyen gyakorlati jellegű probléma megoldása kapcsán predikciók (megalapozott jóslatok, prognózisok, előrejelzések) készítése.

A szükséglet-meghatározás folyamata

A szükséglet-meghatározás lényege annak megértése, hogy mi a hatékony beavatkozás és kinek szól.

- Mi a probléma, amelyre keressük a megoldást?
- Mekkora a probléma (azaz a problémás célcsoport nagysága)?
- Milyen jelenlegi szolgáltatások vannak?
- A célcsoportok tagjai milyen szolgáltatásokat szeretnének?
- Milyen intervenciók lehetségesek – a szociális farm milyen lehetőségeket biztosít?
- Konzultáció szakemberekkel és stakeholderekkel.
- Mi az ára a szociális farmoknak?
- Milyen forrásigényei vannak?
- Hogyan lehet a szociális farmok implementációját elvégezni?
- Milyen mérhető/értékelhető eredményekre számítunk?

Szociális farmok tervezése

A szociális farmgazdálkodás kialakítása bizonyos többletkövetelményeket állíthat a gazdaság infrastruktúrája elé, például mellékhelyiségekre, öltözőkre, étkezőkre vagy beltéri oktatóhelyekre lehet szükség. A gazdaságok infrastruktúrája igen változatos. Nagyon gyakran a létező infrastruktúrát teljesebben kihasználhatjuk a szociális farmgazdálkodási program kifejlesztésével, és a létező infrastruktúra gyakran hozzáigazítható az új célokhoz, vagy felújítható azoknak megfelelően. Van, amikor azonban teljesen új beruházásokat igényel a szolgáltatás kialakítása. Egy-egy projekt kezdetén az infrastruktúra igen gyakran alapfokú vagy éppen kezdetleges. Ahogy a szociális farm fejlődik, világossá válik, milyen infrastruktúra-elem hiányzik.

Üzleti terv

A szociális farm profiljának, tevékenységeinek kiválasztása, a kockázatértékelések, a szükséges fejlesztések felmérése után, mindezt rendszerbe foglalva, érdemes üzleti tervet is készíteni. A jó üzleti terv segíthet a fejlesztések megfelelő ütemének, lépcsőinek kiválasztásában, hogy az új szolgáltatások fokozatos kialakítása ne veszélyeztesse a farm fenntartását gazdasági szempontból sem. Az üzleti tervnek választ kell adnia arra, hogy a szociális farmszolgáltatás egyes fenntartói (segítő szervezet, szociális intézmény, gazda stb.) milyen erőforrásokat mozgósítanak, és milyen előnyökre tehetünk szert.

A gazdaság arculata

A farm profiljának kialakítása után, a szolgáltatások bemutatásához, marketingjéhez fontos egy hatásos és kifejező arculat kialakítása. A farm arculatának nélkülözhetetlen elemei: A gazdaság bemutatása, benne a helyszínnel és az elérhetőségekkel. A farm ismertetése, a fő tevékenységekkel, a gazdaság által termesztett növényekkel, tenyésztett állatokkal, a történetével stb.

A gazdaság tevékenységei. Ezt le lehet bontani a gazdaságban az év egyes részeiben zajló tevékenységekre, amikben mások részt vehetnek – például krumpliásás vagy birkanyírás. A gazdaságban zajló munkálatok. Soroljuk fel a gazdaságban zajló egyes munkálatokat,

amikbe szociális farmművelési résztvevők bekapcsolódhatnak – például kerítésépítés, építkezés, faültetés.

A célcsoporttól függően lehet megválasztani, hogy milyen fizikai hordozón mutassuk be az arculati elemeket. Legalább egy honlap elkészítése mindenképp ajánlott, de szórólap és más hordozó (molino, tábla stb.) is kialakítható. A fejlesztés során – ha nagyobb közönséget kíván megszólítani a farm – szükséges lehet marketingterv kidolgozása is, szakértők bevonásával.

Szociális farm működtetése

A szociális farmgazdálkodási program sikeres működtetése nagymértékben a jól megtervezett szokások kialakításán múlik. Az egyik erőssége a farmművelési munkának, (és gyógyhatásának egyik forrása) a természetes (nappali és éjszakai, heti, havi, évszakos) ritmusoktól való szoros függése. A természet ritmusához közelebbi élet öntudatlanul is segít kapcsolatot teremteni magasabb rendű erővel, ami megerősíti a befogadottság és az odatartozás érzetét. A természet ritmusának megértése, a tevékenységek évszakokhoz igazított tervezése a farm-gazdálkodás művészetének középpontja.

A résztvevők bevonása a munkába

Új emberek odavonása a farmhoz és megjelenése a farmon egy folyamat, ami általában a gazdaságban tett első, lehetőség szerint a gondoskodó személyzet vagy a család társaságában tett látogatással kezdődik. Több látogatást lehet tenni a gazdaságba, mielőtt a rendszeres program elkezdődik. Ahol a bevezető ismerkedés során teret és időt hagynak a napi időbeosztás áttekintésére, ott ez könnyebbé teszi mindenki életét, és elkerülhetők bizonyos szükségtelen feszültségek (például nem egyeztetett utazások szervezése a farmra).

A részvételi megállapodások vagy szerződések segíthetnek tisztázni, mit várnak egymástól a résztvevők, illetve hogy kik, milyen hosszán kapcsolódnak be a gazdaságba, ki, mikor megy szabadságra stb. Képzési terv készítése segíti a figyelem összpontosítását és javítja az élmény minőségét.

Amint a rendszeres szociális farmművelési program elkezdődik, célszerű bevezető tanfolyamot tartani, aminek időtartama néhány órától néhány napig terjedhet. E bevezető egyik része a résztvevők megismertetése az „alapszabályokkal”, vagyis azzal, hol szabad mozogniuk, segíteni, hogy kiismerjék magukat a gazdaságban és az épületekben, megtanulják az egészségügyi és a biztonsági tennivalókat és tiltásokat, ismerkedjenek meg a gazdaság személyzetével és az állatokkal.

Rutinok és az ütemezés kialakítása

Napi munkabeosztás kialakítása jól segíti a farm olajozott működtetését. A farmon a legtöbb munka bizonyos rutinná vagy ritmussá hangolódik össze (különösen a háziállatok esetében – etetési idők stb.) A napi rutinok és az egyes emberek szerepeinek tisztázása – egyszerű, írott formában – segít átláthatóbbá és rendezettebbé tenni a napot a gazdaságban.

A haladás és a fejlődés nyomon követése, figyelése

A személyes fejlődési tervek megalkotása, fejlődési célok kitűzésével és mérföldkövek kijelölésével segítheti a farmon töltött idő célra összpontosítását, irányítását, és átvezeti az embereket a folyamaton. A személyes tervek előkészítése lehet egyszerű – nem is

célszerű olyan hivatalosnak lennie, hogy az gátat szabjon a közvetlenségnek. A személyes fejlődési célok kitűzése értékes eszköze annak, hogy a legjobbat hozzuk ki a szociális farmgazdálkodási élményből.

Termékmarketing és a szociális gazdálkodás marketingje

A friss vagy feldolgozott termék marketingje mindig alapvető része a farmot működtető vállalkozásnak. A helyi gazdaság számára elérhető előnyök maximálása és társadalmi érték alkotása legjobban rövid értékesítési láncsal és helyi termékmarketinggel érhető el. Minél rövidebb és közvetlenebb a kapcsolat a fogyasztó és a gazda között, annál erőteljesebbé válik a marketing hatása.

A közvetlen eladások lehet, hogy több erőfeszítést kívánnak egységnyi eladott termékre vetítve, de a várható megtérülés is jobb lehet. Nem csak arról van szó, hogy a gazdák az értékesítés bevételeiből nagyobb arányt kapnak, de a helyi marketingstratégiák jobban megalapozhatják a fogyasztók hűségét, szilárd helyi piacot teremtve. A szociális farmgazdálkodás résztvevői - képességeiknek megfelelően - bevonhatók a termés piacra juttatásába: csomagolhatják a dobozokat, előkészíthetik a piaci árusítást és árulhatnak a piacon. A helyi marketing módszereiről itt részletesebben nem szólnunk, de érdemes megemlíteni, hogy a szociális farmművelés keretében folytatott kertészkedésben különösen jól alkalmazhatók a rövid ellátási láncok olyan módszerei, mint például a termelői piacok, zöldségdobozok, közösség által támogatott mezőgazdálkodás, helyi boltokba szállítás (Hayes, Heuse

A szociális farmok hatásának értékelése

A szükséglet-meghatározás menetének bemutatásához hasonlóan az alábbiakban is egy olyan folyamat-vázlatot mutatunk be, mely mind a farmművelést indítani szándékozó segítő szervezetek, szociális intézmények, mind a szakpolitika szintjén alkalmazható lehet a szociális farm vagy a gazdaságok rendszerének működésének monitorozására, értékelésére. Az értékelési folyamat kialakításánál a módszereket a helyzethez alkalmazva kell pontosítani.

A szociális farmok kísérleti programja tíz éves múltat tekint vissza hazánkban. Az eddigi projektek elsősorban szociális és foglalkoztatáspolitikai források felhasználásával szerveződtek, különös tekintettel az aktív korú autizmussal élőkre fókuszálva. Ezt egészítette ki később a megváltozott munkaképességűek csoportja. A mezőgazdasági funkció elsődlegesen a terápiás környezeti keretek és az aktív tevékenység lehetőségének szerepét töltötte be. A gazdaságok fejlődésével azonban a mezőgazdasági termelés-értékesítés egyre fontosabb szerepet töltött be, mind a gazdasági, mind pedig a társadalmi fenntarthatóság szempontjai szerint. A valódi „majorsági” üzemelés indításával együtt megjelentek azok a jogi problémák, melyek egyre inkább visszalépésre, alapkonceptiójuk felhagyására kényszerítették a szereplőket. Vannak még kitartó szervezetek, de tevékenységük jelen körülmények között rövid távon is bizonytalan.

Ezzel párhuzamosan egyre fokozódik azon igény is (azok részéről, akik nem maguk akarnak majorságokat működtetni), hogy a szociális és egyéb sérülékeny csoportokat ellátó, segítő szervezetek célcsoportjuk számára olyan értékteremtő, ugyanakkor terápiás környezeti feltételeket biztosítsanak, mely megfelel a mai modern szakmai elvárásoknak. A bezárt falak és kerítések mögött lakók éltető környezet iránti szükségletének kielégítői maguk a vidéki gazdák lennének, csak hogy ezen kapcsolódás létrejöttéhez is számos ellenmotivációs problémát kell még feloldani.

Hiányzó elemek a szociális farmok életszerű működtetéséhez

- A szociális farm meghatározásának jogszabályi beillesztése.
- A szociális farm szolgáltatást a mezőgazdasági kiegészítő tevékenységi körben nevesíteni szükséges. Ajogi lehetőség megteremtése elősegítheti egyrészt az ellenmotiváció (50% bevételi korlát) megszüntetését, valamint jogalapot teremthet ezen joghely szerinti tevékenység finanszírozására (pl. kísérleti modellprogramok indítása, szociális gazdaság fejlesztése stb.). – Társadalmi farm, gondoskodó farm esetei
- A szociális farm közösség jogszabályi nevesítése, amely a szociális és egyéb sérülékeny csoportok szolgáltatói által, a célcsoport bevonásával működtetett mezőgazdasági tevékenység elismerése (pl. speciális jogállású hátrányos helyzetűek kistermelői közössége). – Rehabilitációs farm, gondoskodó farm esetei
- A szociális farm közösség földhasznosításának megoldása – mely lehetőséget teremtene a szociális farmok működéséhez. Pl. e kör beemelése a földbérletre jogosultak közé, az Fftv.-be, a kivételek felsorolásánál.

Jelen fejezetben részletes jogi elemzést és javaslatokat adunk a fenti problématerkép kulcs-fontosságú akadályainak elhárításához.

A Szociális Farmok jogi szabályozás jelenlegi problémái

-Jakubinyi László

A szociális farm komplex modelljének megvalósításához a jogi keretek hazánkban jelenleg nem adottak. A tevékenység portfóliója révén (szociális ellátás, foglalkoztatás, oktatás, vállalkozási tevékenység etc.) több hátrányos helyzetű csoporttal foglalkozhat a fenntartó, de nem egységként – farmként – működik, hanem engedélyköteles, és egyéb feltételhez kötött szolgáltatások mozaikja, amelyek illesztését nagyon nehéz a gyakorlatban megoldani. A jogi keretek így rendszerszinten nem biztosítottak az olyan mezőgazdasági / szolgáltató / rehabilitációs központ számára, mint a szociális farm, amely a szociális szolgáltatást igénybevevő, illetve a kívülről érkező hátrányos helyzetű személyek széles körét egyaránt fogadja, foglalkoztatja, egyéb szolgáltatásban részesíti. A szolgáltató mezőgazdasági tevékenysége során termelt termékek feldolgozásának és értékesítésének sem adottak a jogi feltételei (kivéve, ha mezőgazdasági termelőszervezetet hoz létre a fenntartó). Amennyiben a segítő szervezetek úgymond „kiszerveznék” a célcsoportjukat a környékbeli gazdákhöz, két alapvető problémával találkoznának: a gazda tevékenységi körében ez a szolgáltatás nem szerepel, valamint ha találnak is „áthidaló” megoldást, a gazda ellenmotivált lesz akkor, ha ezen szolgáltatása veszélyezteti a mezőgazdasági létét melynek egyik jogi feltétele, hogy „éves értékesítése nettó árbevételének több mint a fele a mező-, erdőgazdasági tevékenységből, illetve a kiegészítő tevékenységből származik”.

A szociális farm modellben a társadalmi és a gazdasági kooperáció különböző szintű formái jelennek meg. A modell két pillérre épül, egyrészt a mezőgazdasági tevékenységre,

másrészt a támogató szolgáltatra. Ezen a két pilléren keresztül kapcsolható össze a mezőgazdasági tevékenységet végzők (szociális farm fenntartók) személyi köre, illetőleg a kiegészítő tevékenységet végzők (szociális farm szolgáltatást igénybevevők) személyi köre. A szociális farm szolgáltatás nyújtók személyi körét két alapvető kategória szerint lehet meghatározni:

Szociális Farm-gazdaság: olyan mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodó szervezet, aki aktív tevékenység végzésére fogad hátrányos helyzetűeket és/vagy oktatási / nevelési célból fogad gyermekeket, tanulókat.

A Szociális Farm-közösség, olyan szociális szolgáltatók, akik (saját) hátrányos helyzetű célcsoportjukat bevonva maguk végeznek mezőgazdasági termelő / szolgáltató és értékesítő tevékenységet.

A mezőgazdasági tevékenység felfogható egyrészt szűkebb értelemben, mint őstermelés (új mezőgazdasági javak elosztására irányuló tevékenység), másrészt tágabb értelemben (termelés, forgalmazás, feldolgozás). A közös ismérv, hogy csak akkor mezőgazdasági a tevékenység, ha az illető saját üzemében állítja elő a termékét.

Jelenleg a mezőgazdálkodás szabályozási középpontja a mezőgazdasági gazdálkodókon van,

azokon a személyeken, akik a földet használják tulajdonosként vagy különböző földhasználati jogcímek birtokosaként. A mezőgazdasági, illetve kiegészítő tevékenység fogalmát az agrár-alaptörvénynek tartott 2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról (földforgalmi törvény) a következőképpen definiálja:

mező-, erdőgazdasági tevékenység: növénytermesztés, kertészet, állattartás, a méhanya nevelés, halászat, haltenyésztés, szaporítóanyag-termesztés, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás.

kiegészítő tevékenység: falusi és agroturizmus, kézművesipari tevékenység, fűrészárufeldolgozás, takarmány-előállítás, mezőgazdasági termékből élelmiszer előállítása, dohányfeldolgozás, bioüzemanyag-előállítás a mező-, erdőgazdasági tevékenység során keletkezett melléktermékek, növényi és állati eredetű hulladék hasznosítása, nem élelmiszercélú feldolgozása, valamint az ezekből a termékekből keletkezett termékek közvetlen termelői értékesítése, mezőgazdasági szolgáltatás, valamint a mezőgazdasági üzemhez tartozó termelési tényezők hasznosítása, értékesítése.

A 38/2014. (II. 24.) Korm. rendelet is e kettőt tekinti mezőgazdasági tevékenységnek. Az egyes tevékenységek osztályozását és tartalmi meghatározását generálisan a TEÁOR a Gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere tartalmazza. A

fentiektől eltérően határozza meg a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet az 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról (SZJA Törvény), 6. számú melléklete. Az SZJA törvény 7. számú melléklete korábban meghatározta a mezőgazdasági tevékenységet, jelenlegi hatályos állapotában azonban a mezőgazdasági tevékenység fogalmának meghatározásakor visszautal a földforgalmi törvény meghatározásaira. Az adójogi szabályozás körében kiemelés érdemel még a 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról, amely 7. számú mellékletének I. része a mezőgazdasági termékek körét, II. része a mezőgazdasági szolgáltatások körét határozza meg. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet ezektől is különbözően, az EU-s vonatkozó jogszabályokból vezeti le a mezőgazdasági tevékenység fogalmát.

A szociális farm a multifunkcionális mezőgazdaság egy megnyilvánulási formája, mely az uniós Közös Agrárpolitika által is követendőnek tartott irányzat. E farmok esetén tehát szükséges a célnak megfelelő, szélesre tárt tevékenységi kört meghatározó (szociálisfarmszolgáltatás) definíciót alkalmaznunk. A multifunkcionális mezőgazdaság funkciói:

gazdasági (alap és kiegészítő mezőgazdasági tevékenység) ökológiai (biogazdálkodás, környezettudatosság, cross compliance stb.) társadalmi (vidéki népességmegtartó erő fokozása, oktatás, képzés, szemléletformálás stb.)

A 2013. évi CXXII. törvény (földforgalmi törvény) jelenleg nem teszi lehetővé civil szervezetek, szociális szövetkezetek részére sem a földtulajdonlást, sem a földhasználatot. A szociális szövetkezet és civil szervezetek, valamint intézmények részére a földhasználati lehetőséget a szociális farmszolgáltatáshoz e törvényben nevesítve kell biztosítani, hogy az e szolgáltatást nyújtó szektor fejlődése lendületet vehessen. Általános megállapításként tehát leszögezhetjük, hogy a mezőgazdasági tevékenység fogalmának meghatározásakor a földforgalmi törvény rendelkezésiből kell kiindulnunk és elsődlegesen módosítási javaslatot

terjeszteni elő mezőgazdasági kiegészítő tevékenység meghatározásának kiegészítésére a szociális farm-szolgáltatások végzése tekintetében. A módosítási javaslat megvalósítását nehezítő tényezőként kell mérlegelnünk azt, hogy a földforgalmi törvény sarkalatos (2/3-os) törvény.

Az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése a termőföldeket érintő jogi szabályozás területén három sarkalatos törvényt szabályoz: a termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése,

valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági termelésszervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg. Ezek közül egyedül a földforgalmi törvény született meg.

A földhasználat jogát főszabály szerint földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg. Tanya földhasználati jogosultságát pedig bárki megszerezheti. Földhasználati

jogot szerezhhetnek még egyéb szervezetek is, speciális feltételek fennállása esetén. A földhasználat jogát megszerezheti még az erdőbirtokossági társulat a tagjai tulajdonában és hasznélvezetében álló erdőnek minősülő földek esetén. Jogosult a földet használni kizárólag hasznbérlet jogcímén az agrárágazathoz tartozó köznevelési feladatot ellátó intézmény, valamint az agrárágazathoz tartozó felsőoktatási intézmény az alapító okiratában vagy jogszabályban meghatározott, oktatási vagy tudományos kutatási alapfeladatát szolgáló föld esetén, a bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye oktatási, szociális, vagy gazdasági tevékenység végzése céljából.

A 38/2014. (II. 24.) Korm. rendelet a földművesekről, a mezőgazdasági termelőszervezetekről, valamint a mezőgazdasági üzemközpontokról vezetett nyilvántartás részletes szabályairól szóló jogszabály szerint a mezőgazdasági termelőszervezetek nyilvántartásba vételének feltétele, hogy a megelőző öt évből legalább három évben nettó árbevételének több mint a fele a mezőgazdasági tevékenysége folytatásából származott.

Ha a mezőgazdasági tevékenységi kör fogalmába beemelik a szociális farmgazdálkodást, akkor lehetőség mutatkozik a szociális farmnak mezőgazdasági termelőszervezeti státusz megszerzésére (természetesen a további feltételek fennállása esetén).

Nem egy új szervezeti forma kialakításáról van szó, hanem egy összetett (mező)gazdálkodási forma számára szükséges megteremteni a működés jogi kereteit.

Ebben a

tevékenységi formában megjelenik az ökológiai elem, az ökonómiai elem, illetőleg a társadalmi felelősségvállalási elem is egyben. Ez jelenti a szociális farm-szolgáltatás rendszerét.

Ezt a tevékenységi elemet kell megjeleníteni a mezőgazdasági tevékenységek körében, ha és

amennyiben a szolgáltatást nyújtók oldaláról közelítünk. Álláspontunk szerint ez a meglevő

jogi szabályanyag módosításával biztosítható. További lépésként azonban szükséges a szociális farmokkal kapcsolatos részletes szabályozási pontok kialakítása, új jogszabályok megalkotásával vagy megalkotása során.

Ha és amennyiben készül mezőgazdasági üzemtörvény, célszerű ennek keretei között szabályozni a szociális farmok helyzetét és jogi státuszát. Amennyiben erre nem kerül sor, abban az esetben külön szociális farmtörvény létrehozását kellene sürgetni és elérni. Ez jogi szempontból azt jelentené, hogy speciális szabályozás alakítható ki, amellyel bizonyos jogszabályi rendelkezéseket felülírhatnánk. A külön törvényi rendelkezés bevezetését az is indokolja, hogy a szociális farm tekintetében speciális helyzetben vannak a szolgáltatást nyújtók és igénybevevők köre.

Akár az üzemtörvényben, akár külön törvényben kerülne szabályozásra a szociális farm az

alábbi kérdésekre célszerű fókuszálni: fogalom, tevékenységi kör és a szolgáltatás jellege, szolgáltatást igénybevevők és nyújtók személyi köre, jogviszony meghatározása egyrészt a foglalkoztatásra irányuló jogviszony tekintetében, másrészt az intézmények közötti jogviszony tekintetében, tevékenység végzéséhez kapcsolódó szabályok (engedély, állami elismerés), további lehetőségek (földrajzi árujelzők használata, védjegyek, ökológiai gazdálkodásra utaló jelölések használata).

A szociális farm önkéntest akkor fogadhat, ha a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény szerinti fogadó szervezet lehet. Abban az esetben, ha a szociális farmot működtető nem esik a fogadó szervezetek körébe, akkor a feleknek olyan megállapodása szükséges, hogy a tevékenységet más jogviszony keretében végzik, így különösen polgári jogi jogviszonyban, vagy vallási közösség tagjaként. A szociális farm emellett lehet külső helyszíne is valamely fogadó szervezet által közvetített önkéntes tevékenységnek.

A jogi szabályozás a kis- és közepes méretű termelők működése, feldolgozása, értékesítése elé számos életszerűtlen akadályt állít. A szociális farmokat működtetők ma lépten-nyomon

beleütköznek ezekbe. A jogi rendszer akadálymentesítésére van szükség több területen. Annak érdekében, hogy a kisléptékű termelés (ezen belül a szociális farmok ügye is) lendületet vehessen hazánkban, több kapcsolódó jogszabály módosítására is javaslatot teszünk.

Egyéb adó, TB és más, a területet érintő jogszabályok

- Az őstermelői adózáshoz és járulék fizetéshez hasonló kedvező mezőgazdasági adózással adózhasson a multifunkciós gazdaság.

- Az őstermelői adózás és járulék fizetés differenciálással együttes kiszélesítése szükséges
- egyedi adójogi alapon, hogy a földalapú támogatással a több ezer hektáros birtokméretű termelők, álőstermelők visszaélései megszűnhessenek.
- A multifunkciós mezőgazdasági termékek, szolgáltatások, szociális farm termékeinek
- áfa tartalma ne legyen több, mint 5-10 %.
- A TAO törvényben, és az illeték fizetéseknél kivételként legyen megnevezve, ha egy civil szervezet árbevétele 10% felett szociális, közhasznú tevékenységből szerzi bevételét, vagy részükre a 10% nyereség legyen megfogalmazva.
- A TEÁOR és az Önálló vállalkozók tevékenységi jegyzékéről szóló 36/2011. (XII. 23.) KIM rendeletben (9499 - Mns egyéb közösségi, társadalmi tevékenység) a szakág tevékenységi felsorolás egészüljön ki a 'szociális farm szolgáltatást nyújtók' beemelésével.